

Отже, у запропонованому експрес-аналізі відбирається та розраховується невелика кількість найбільш істотних показників валових доходів та валових витрат.

Висновки. Таким чином, можемо зробити висновок, що, використовуючи запропоновані нами особливості проведення контролю доходів та витрат, а саме показники відносно обсягу реалізації та податкового експрес-аналізу, які впливають на фінансовий стан транспортного підприємства, будуть мати більшу ступінь надійності і об'єктивності від тих, що існують і здійснюються на сьогодні.

Запропоновані у статті заходи рекомендуємо використати органам Державної податкової адміністрації, Державній контрольно-ревізійній службі та незалежним аудиторським фірмам при проведенні ними перевірок суб'єктів господарської діяльності. Перспективними ж напрямками такого роду досліджень мають стати дослідження, спрямовані на пошук ефективних управлінських рішень у фінансовій сфері діяльності підприємств.

Література

1. **Положення** про порядок розрахунку податкових різниць за даними бухгалтерського обліку. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2006 р., № 1316.
2. **Лист міністерства фінансів** України про розрахунок податкових різниць та МСБО від 11.05.2007 р. № 31-34000-30-5/9663. Дані Інтернету.
3. **Базась М.Ф.** Методика та організація фінансового контролю: Навч. пос. – К.: МАУП, 2004. – 440 с.
4. **Мак Кензі Венді.** Посібник FINANCIAL TIMES з аналізу та використання фінансової звітності. – К.: Наук. думка, 2003. – 280 с.
5. **Філімоненко О.С.** Фінанси підприємств: Навч. пос. – К.: МАУП, 2003. – 287 с.
6. **Шутов М.І., Бабенко В.А., Стоянова Н.М.** Державний фінансовий контроль в Україні (теорія та практика). – Одеса: Юридична література, 2004. – 132 с.

УДК: 336.71: 330.14

Асист. В.А. Вареник – Львівська КА

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДЕПОЗИТНОГО ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ БАНКУ

Проведено системний аналіз праць окремих вітчизняних та зарубіжних вчених, що стосуються визначення поняття "банківський депозит". Запропоновано комплексну класифікацію банківських депозитів та наведено певні вади депозитного формування банківського капіталу.

Assist. V.A. Varenyk – L'viv commercial academy

Main aspects of banking capital deposit forming are directed here

Systematic analysis of works of individual native and foreign scientists, which refers to the term "banking deposit" realizes in this article. Complex classification of banking deposits is suggested and some defects of banking capital deposit forming are directed here.

У ринковій економіці банківські установи виконують роль фінансових посередників, що дає змогу залучати великі суми вільних грошових капіталів і заощаджень, вкладаючи їх у різні види активів, які приносять дохід. Специфікою банківської діяльності є те, що банк оперує переважно залученими коштами, тобто чужими грошима. Залучення вільних грошових коштів юри-

дичних та фізичних осіб і виплати процентів обходяться банку відносно дешево, оскільки, емісія власних цінних паперів або отримання кредитів на міжбанківському ринку є більш дорогими способами збільшення капіталу. Тому дослідження основних аспектів депозитного формування капіталу банку є одним із актуальних питань сьогодення.

Залучений капітал є найбільшою частиною зобов'язань банку – це кошти юридичних та фізичних осіб, залучені банком на вклади. Такі банківські операції називають депозитними, а саме залучення – депозитним.

У навчальній і науковій літературі з'ясуванню суті понять "банківський депозит" або ж "банківський вклад" приділено значну увагу. Вивченню економічної суті банківського депозиту присвятили свої праці вітчизняні вчені М.Д. Алексєєнко, О.В. Васюренко, О.Д. Вовчак, А.М. Герасимович, О.В. Дзюблюк, А.Г. Загородній, В.І. Колеснікова, А.М. Мороз, О.М. Островська, О.М. Петрук, М.Ф. Пуховкіна, С.К. Реверчук, Р.І. Тиркало, а також зарубіжні вчені П. Роуз, Д. Сінкі, Й. Шумпетер та ін.

Метою цієї статті є дослідження основних аспектів депозитного формування капіталу банку. Основне завдання статті – дослідити економічну суть банківського депозиту, запропонувати комплексну класифікацію депозитів та навести певні вади у депозитному формуванні банківського капіталу.

Незалежно від цілей аналізу або дослідження, окремі науковці дають різні визначення поняття банківського депозиту. Так, наприклад, О.М. Островська трактує банківський депозит як грошові кошти фізичних і юридичних осіб, які розміщені на тимчасове зберігання в банк [1, с. 50]. А поняття депозитних операцій банку висвітлюється як операції зі залучення грошових коштів юридичних та фізичних осіб на вклади та їх розміщення [1, с. 120].

В "Економічній енциклопедії" банківські депозити розглядають як грошові засоби, які вносять у банк у вигляді вкладів, за які банк виплачує проценти, а депозитні ресурси пояснюються як засоби, поміщені в банк для зберігання, які використовуються для наступної виплати процентів вкладників [2, с. 90].

Для О.М. Петрука "Депозит – кошти, що надаються фізичними чи юридичними особами в управління резиденту, визначеному фінансовою організацією згідно із чинним законодавством України, нерезиденту на чітко визначений строк та під процент і оформлюються відповідною угодою" [3, с.74]. Р.І. Тиркало зазначає: "Депозит – це грошові кошти у готівковій або безготівковій формі, у національній або іноземній валюті, що передані банку їх власником, або третьою особою за дорученням та за рахунок власника для зберігання на певних умовах" [4, с. 164].

О.В. Васюренко вважає, що під депозитом треба розуміти гроші, які передані в банк їх власником для зберігання і залежно від умов зберігання враховуються на певному банківському рахунку [5, с. 117]. А.М. Герасимович розглядає депозит як зобов'язання банку за тимчасово залученими коштами фізичних та юридичних осіб або цінними паперами за відповідну плату [6, с. 60]. На думку В.І. Колеснікової, депозит – це передача засобів клієнта у тимчасове користування банку [7, с. 162]. За таким визначенням депозит розглядається не як кошти, що залучені банком на зберігання, а як позика, що

надається суб'єктами господарювання та населенням у користування банку на вигідних умовах.

Зазначені підходи до визначення сутності банківського депозиту дали змогу запропонувати комплексну класифікацію депозитів за різними ознаками (рис.):

1. За критеріями вкладників депозити, поділяють на: депозити юридичних осіб та депозити фізичних осіб.
2. За валютою, в якій номіновано депозит розрізняють: депозити у національній валюті та депозити в іноземній валюті.
3. За строком користування депозити поділяють на: депозити до запитання та строкові.
4. За формою грошового обігу можна виділити: депозити, внесені готівкою та безготівкові депозити.
5. За формою визначення власника депозиту виділяють іменні депозити та депозити на пред'явника.
6. За резидентністю можна виділити депозити резидентів та депозити нерезидентів.
7. За економічним змістом та характером депозиту розрізняють: пасивні та активні депозити.

*Рис.
Класифікація
депозитів*

Депозити є важливим джерелом формування банківського капіталу. Однак їм притаманні певні вади. По-перше, депозитне залучення коштів пов'язане зі значними маркетинговими дослідженнями, грошовими та матеріальними витратами банків. По-друге, одну частину залучених коштів банки повинні зберігати в Національному банку України, а за іншу здійснювати платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. По-третє, депозитне залучення коштів залежить в основному від ініціативи потенційних вкладників, а

не від банку, якому часто буває важко, а то й неможливо здійснити оперативне залучення коштів у вклади. І нарешті, варто урахувати обсяги тимчасово вільних грошових коштів у межах окремо взятого регіону та країни загалом.

Проте, незважаючи на вади, притаманні депозитному формуванню капіталу, банки повинні не тільки використовувати та вдосконалювати існуючі інструменти залучення вкладів, а й приділяти більше уваги впровадженню нових, нетрадиційних для них операцій і послуг у депозитній діяльності. Ці операції і послуги сприятимуть подальшому розвитку та вдосконаленню залученого капіталу банків, дадуть їм змогу залучити нових клієнтів, диверсифікувати свої доходи через збільшення частки непроцентних доходів, підвищити якість обслуговування клієнтів, залучити в активний обіг грошові кошти, що перебувають на руках у населення, а також сприятимуть захисту від інфляції заощаджень і мінімізації ризиків, пов'язаних з їх збереженням.

Отже, політика депозитного формування банківського капіталу має бути спрямована на всебічне розширення безготівкової сфери розрахунків населення, забезпечення різноманітності умов банківських депозитів, які б ураховували потреби всіх соціальних верств та вікових категорій населення.

Література

1. **Островская О.М.** Банковское дело: Толковый словарь. – 2-е изд. – М.: Гелиос АРВ, 2001. – 400 с.
2. **Економічна** енциклопедія: У трьох томах, т.2./ Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.), та ін. – К.: Вид. центр "Академія", 2001. – 848 с.
3. **Петрук О.М.** Банківська справа: Навч. пос./ За ред. д-р екон. наук, проф. Ф.Ф. Бутинця. – К.: Кондор, 2004. – 461 с.
4. **Банківська** справа: Навч. пос./ За ред. проф. Р.І. Тиркала. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 314 с.
5. **Васюренко О.В.** Банківський менеджмент: Посібник. – К.: Вид. центр "Академія", – 2001. – 320 с.
6. **Аналіз** банківської діяльності: Підручник/ А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А.М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2003. – 599 с.
7. **Банковское** дело. Учебник/ Под ред. Колесникова В.И. – М.: Финансы и статистика, 1985. – 480 с.

УДК 334.722.8:658.147

*Аспір. М.М. Галушак – Івано-Франківський
національний університет нафти і газу*

ТРУДОВИЙ ТА НЕТРУДОВИЙ ТИП ВЛАСНОСТІ: СПРОБА ДЕФІНІЦІЇ ТА МОДЕРНІ ЕКОНОМІЧНІ РЕАЛІЇ

Проілюстровано особливості еволюції власності, показано відмінність між її трудовим та нетрудовим типами та окреслено причини деформацій у цій сфері впродовж транзитивного періоду.

Post-graduate M.M. Haluschak – Ivano-Frankivsk National university of oil and gas

Labour and non labour types: attempt definition and modern economical realities

It is illustrates the particularities of development property, shows differences between it labour and non labour types and defines causes deformations in this sphere during of transitive period.